

Juuli rikkus kogu suve

Kokkuvõttes oli suvi jahe, kohati kuiv, tükati niiske.

AIN KALLIS

Tänavu suvel tuli päikesekreemi asemel leida pigem nutikaid kaitsevahendeid vihma eest varjumiseks.

“Pane tähele – nii kui algab september, lähevad ilmad ilusaks!” tavatses aastaid tagasi enne vaimset pööri- ehk tarkusepäeva ennustada mu keskmine poeg. Ja päris sageli läks prognoos ka täkkesse.

Tänavu küll mitte. Ehkki kogu suve tavatseti ilma kiruda, siis just viimase suvekuu üle pole olnud põhjust viriseda. Aga koolide avaaktused toimusid vihmavarjude all.

Isevärki suvi

Kui meediarahval algab juunis ülipikk puhkus (telesaadet, isegi anekdoodid lehtedes ju korduvad!), püsib ilmataat ikka tegusana, vähemalt meie laiustel. Tema toimetamised ei kordu aga kunagi – asi, mis sünoptikute elu raskeks, klimatoloogide oma huvitavaks teeb.

Vähe on meie kandis suvesid, mis meeldiksid kõigile. Tänavu küsisid pessimistid otsekoheselt: “Kas saab hullemat suve olla?!” Vastaks optimistlikult: “Saab küll!”

Tundub uskumatuna, aga arvutused näitavad, et tänavuse suve, juuni-juuli-augusti keskmine õhutemperatuur Tartus on alates 1866. aastast jaheduselt alles 81. kohal. Järjekordne näide sellest, et vahel on keskmisi ilmaandmeid sama raske uskuda kui keskmise palga arvutust. Siinmail on see aasta aeg jahedam olnud näiteks hiljutistel aegadel 2012, 2009, 2008 ja 2000.

Ilmateenistuses arutati sel suvel Eesti keskmiseks õhutemperatuuriks 15,7 kraadi, mis jääb aastate 1980–2010 keskmisest ehk normist (16,0°) kõigest 0,3 kraadi jahedamaks. Keskmine sajukogus üle riigi oli vaid 163 mm ehk 73% normist.

Moskvalasi aga üllatas uudis, et neil oli läinud suvi keskmisest soojem, isegi 0,8 kraadi võrra! Nagu meil, kiruti idanaabrite pealinnaski jaheduse ja niiskuse üle. Ent klimatoloogidelt saadi teada, et see oli kuue viimase aasta külmim sesoon. Veel kuulis rahvas seal, et nad on ilmselt juba harjunud viimaste aastakümnete soojade suvedega, isegi nii, et pikaajalisele keskmisele ehk normile lähedane temperatuur tundub kole madalana.

Viimastel aastatel on täheldatud üldist tendentsi, et kui kõik kuud aastas on keskmisest pisut soojemad, siis juuni on jahedam. Tänavu arutati ilmateenistuses Eesti keskmiseks õhutemperatuuriks juunis 13,9 kraadi (norm 14,4°). Ent ikkagi oli nüüd sooja enam kui aastail 2014, 2012 ja 2009! Vihmanormi sai nüüd täis vaid Väike-Maarja, riigi keskmiseks arutati 45 mm ehk 65%.

Juuli oli frigidne

Paljudele tundus, et jaanikuu keskpaik sarnanes rohkem aprillikuuga – näiteks 17. juunil, ajal kui mullu lund sadas, tõusis termomeetrinäit mitmel pool vaid 15 pügalani, öösel sai lõdiseda 3–4 kraadi juures.

Kõige hullem oli aga juulikuu, mille soojanäitajad kohati ligi 2 kraadi normist madalamad. Heinakuu, mil sagedaste vihmade tõttu ei saanud õieti heinagi teha, oli Tartumaal viimati külmem 1998. aastal. Eestis sadas keskmiselt 81 mm vihma (113% normist), kohati, nagu äikesevihmadega ikka, kõvasti (Viljandis 111, Lääne-Nigulas 110 mm).

Lõpp hea, kõik hea – võiks lõikuskuu kohta öelda. Need põllumehed, kes ilmataadi kingitud kuivi ning päikeselisi päevi kasutada ei osanud, võivad vaid iseennast süüdistada. Kuu keskmine õhutemperatuur ületas normi 0,8 kraadiga, vihma sadas vaid 44% normist, kohati ei tulnud pool kuud tilkagi. Tiigid-kaevud tühjenesid, Tartus kurdeti, et Emajõgi kuivab ojaks.

Vihma tuli küll vähevõitu, kuid elevust tekitasid haruldasemad sajud – rabavad rahehood 12. augustil Viljandi- ja Tartumaal ning hõövlilaastusadu 15. kuupäeval Lääne-Saaremaal. Selge ilmaga!

Minu meelest haakus meie jaoks aktuaalsete teemadega tänavu kõige paremini Haapsalu. Sealsed valged daamid said hea tahtmise korral vähemalt augustis pronkspruuniks. Kes soovis, võis Aafrika rannast paadi laenutada ning Noarootsi putkata. Ja 26. augustil oli lahes näha delfiine!